

6. Завірюха Л.А. Етика ділового спілкування. Навчально-методичний комплекс матеріалів надпомогу студентам. / Л. А. Завірюха, О. В. Лавренко. – К. : ІММБ, 1998. – 110 с.
7. Зимняя И.А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке / И. А. Зимняя. – М. : Просвещение, 1985. – 160 с.
8. [Златніков В. Г. Методика навчання професійно-орієнтованого аудіювання англійською мовою курсантів вищих військових навчальних закладів](#) : Автореф. дис... канд. пед. наук : 13.00.02/ В. Г. Златніков // Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського». Одеса, 2012. – 20 с.
9. Личко Л.Я. Передумови успішності формування професійно орієнтованої компетенції в говорінні майбутніх менеджерів-економістів / Л. Я. Личко // Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Сер. Педагогіка та психологія. Вип. 5 / Київ. нац. лінгв. ун-т ; [редкол.: М.Б.Євтух та ін. ; голов. ред. С. Ю. Ніколаєва]. – К. : Вид. центр КНЛУ, 2002. – С.71-76.

Гупка-Макогин Н.И.

ПРОФЕССИОНАЛЬНО ОРИЕНТИРОВАННОЕ ОБУЧЕНИЕ БУДУЩИХ ЭКОНОМИСТОВ-МЕЖДУНАРОДНИКОВ АНГЛОЯЗЫЧНОМУ АУДИРОВАНИЮ

В статье исследуются особенности обучения аудированию студентов-экономистов. Рассматриваются общие вопросы формирования аудитивной компетентности, выделяются аудитивные умения, указываются особенности и трудности процесса аудирования, вопрос модернизации технологий обучения английскому языку как иностранному в рамках профессионального направления. Актуальность исследования обусловлена связью с развитием и становлением международной деловой активности государства.

Формирование компетентности у будущих экономистов-международников в аудировании раскрыто через профессиональную потребность в восприятии на слух и понимании аутентичной профессионально ориентированной речи не только в литературном, но и в разговорном её варианте, что связано со значительным расширением сфер использования делового профессионально ориентированного английского разговорного языка и проникновением его элементов в официальный стиль устной коммуникации.

Ключевые слова: аудирование, компетентность в аудировании, профессионально-ориентированное общение, трудности в процессе аудирования, специалист по международной экономике.

Гупка-Макогин Н.

PROFESSIONALLY ORIENTED TEACHING OF THE FUTURE INTERNATIONAL ECONOMISTS' ENGLISH LISTENING COMPREHENSION

The article explores the peculiarities of listening comprehension in teaching future international economists. The general issues of listening competence formation are considered here, listening skills are distinguished; the characteristics and difficulties of the listening process, the question of technology upgrading of teaching English as a foreign language for specific purpose are specified. The actuality of the research is caused by the development and establishment of international business activity of our state.

The future international economist' listening competence formation is disclosed due to professional need for listening comprehension and understanding of the authentic professionally oriented speech not only in literature but also in its spoken form, which is associated with a significant expansion of the scope of use of the business professionally oriented English spoken language and its penetration elements in the formal verbal communication.

Key words: listening comprehension, competence in listening, professionally-oriented communication, difficulties in listening comprehension, international economy specialist.

Подано до редакції 01.04.2015.

Рекомендовано до друку канд.пед.наук, доц. Окопною Я.В.

УДК 378.02:372.8

© 2015

Долженков О.О.

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ

У статті розглядається проблема використання інтерактивних технологій навчання як засобу формування досвіду творчої діяльності під час навчання у вищому професійному закладі. Головну увагу приділено характеристиці переваг інтерактивних технологій як універсального засобу формування професійної компетентності майбутніх фахівців.

Ключові слова: менеджер освіти, професійна підготовка, інтерактивні технології навчання.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Нині якість освітнього процесу є ключовою проблемою в розвитку людського потенціалу в Україні, у зв'язку з чим система освіти спрямована на підготовку конкурентного фахівця. Багато дослідників відзначають, що цілей поставлених перед вищою освітою можна досягти лише шляхом творчого підходу до організації навчального процесу.

Активне і широке застосування освітніх технологій у вищій професійній освіті – це засіб підвищення педагогічної майстерності викладачів та ефективної діяльності студентів у досягненні більш високих освітніх

результатів, розширення можливостей щодо вибору найефективніших способів вирішення завдань професійної освіти відповідно державним стандартам.

У доповіді міжнародної комісії з освіти для XXI ст. під головуванням Жака Делора «Освіта: прихований скарб» серед чотирьох засад, на яких ґрунтується освіта, пункт «навчитися робити» орієнтує на практичне застосування вивченого [6].

Для ефективного впровадження технологій, що вирішують завдання «навчитися робити», важливо враховувати цілі, для досягнення яких вибирається технологія, ступінь методологічної культури педагога, що її застосовує, індивідуально-психологічні особливості суб'єктів освітнього процесу.

Стратегічні документи, котрі відображають основні напрями державної політики у сфері розвитку професійної освіти, визначають серед інших, такі напрями як: необхідність пошуку балансу між теоретичними знаннями і практичними вміннями; розвитку у молоді та інших категорій громадян трудової мотивації, активної життєвої та професійної позиції, навчання основним принципам побудови професійної кар'єри та навичкам поведінки на ринку праці; організації навчального процесу з урахуванням сучасних досягнень науки, систематичного оновлення всіх аспектів освіти, що відображають зміни у сфері культури, економіки, науки, техніки і технологій [6].

Сучасні освітні технології забезпечують надання процесу навчання творчого характеру, внесення коректив у навчальний матеріал, зокрема, в галузі професійних дисциплін, наближаючи студентів до вирішення реальних ситуацій на професійному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми...

Увага науковців щодо теоретичних і методичних засад підготовки менеджерів у вищих навчальних закладах зосереджена на визначенні особливостей її змісту, психолого-педагогічних і дидактичних умовах оволодіння професійною діяльністю (В. Гамаюнов, І. Грачанікова, Н. Клокар, В. Маслов, Г. Щокін та ін.); специфіці професійної підготовки менеджерів (Д. Дзвінчук, В. Денисюк, В. Козаков, П. Перепелиця, В. Рибалка, В. Шаркунова та ін.).

У теорії та практиці педагогічної науки проблему використання інтерактивних технологій розкрито в декількох напрямках наукових досліджень, а саме: філософський аспект (В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремень та ін.); управлінський (В. Бондарь, Г. Дмитренко, О. Єльнікова, Л. Калініна, В. Маслов), андрагогічний (В. Олійник, Н. Протасова, В. Семиченко, Т. Сорочан, Т. Сущенко); дидактичний (Н. Азарова, І. Бех, Н. Матвєєва, Л. Ніколаєва, О. Панченко, Н. Стецюра, С. Гончаренко, О. Савченко, В. Сластьонін та ін.).

Сутність інтерактивного навчання висвітлено у працях Н. Балицької, Г. Волошиної, О. Глотова, Н. Побірченко, О. Пометун, Л. Піроженко та ін.

Проблему впровадження інтерактивних технологій досліджували О. Коротаєва, В. Кричевський, С. Мухіна, В. Паламарчук, Г. Селевко, С. Сисоєва, В. Раєвський та ін.

Особливостям впровадження інтерактивних технологій у вищій школі присвячені роботи Н. Балицької Л. Богданової Г. Бордовського, Г. Довгань, М. Кларіна, Т. Коберник, О. Пометун, Л. Піроженко та ін.

Формулювання цілей статті... Мета статті – дослідити особливості використання інтерактивних технологій навчання при підготовці майбутніх менеджерів освіти в умовах вищого навчального закладу.

Виклад основного матеріалу дослідження... Реформування вищої школи і ті вимоги, які висуваються до випускників професійних закладів освіти, мають докорінно змінити педагогічні технології вищої школи. Сьогодні намітився перехід від авторитарної педагогіки до гуманістичного розвитку особистості, від накопичення знань – до вміння оперувати знаннями, від «разової» освіти – до безперервної, від поточної форми організації навчання – до індивідуальної.

Нова парадигма освіти зумовила оновлення професійної освіти. Нині вже неможливо викладати дисципліни традиційно, коли в центрі навчального процесу знаходиться викладач, а студенти пасивно сприймають матеріал, слухають пояснення на лекціях або звітують на семінарських і практичних заняттях, виконують контрольні завдання, складають заліки, іспити, отримують оцінки за ті знання і навички, що отримали в процесі навчання. Впровадження інтерактивних технологій у викладанні спеціальних дисциплін дозволяє докорінно змінити ставлення до об'єкта навчання, перетворивши його в суб'єкт. Студент стає співавтором лекції, семінарського заняття і т. ін..

Підхід до особистості, котра знаходиться в центрі процесу навчання, заснований на повазі до її думки, на спонуканні до активності, на заохоченні до творчості, добре відомий ще з праць Л. Виготського, П. Гальперіна, В. Шаталова, В. Дьяченка, С. Шевченка, Ш. Амонашвілі та ін. Він полягає насамперед у підвищенні навчальної ефективності занять, і як наслідок – у значному зростанні рівня реалізації принципів свідомості, активності і якості знань, умінь і навичок, які придбали учні (студенти). У роботах зарубіжних педагогів цей підхід отримав назву «навчання за методом участі», «кооперативне навчання», коли створюється можливість обговорення кожної проблеми, доведення, аргументації власної думки. Це сприяє не тільки глибокому розумінню навчального матеріалу, а й розвитку мислення та мовлення.

Отже, ефективність навчального процесу значною мірою залежить від адекватного вибору і фахової реалізації конкретних педагогічних технологій.

Технологічний підхід до навчання передбачає побудову навчального процесу, керуючись освітніми орієнтирами, цілями змісту навчання.

У широкому значенні технологію розуміють як сукупність знань про засоби здійснення процесів, за яких відбувається якісна зміна об'єкта. Базуючись на наявних у педагогічній науці поняттях системного підходу до навчання, педагогічні технології доречно вважати засобом досягнення цілей.

Педагогічна технологія передбачає управління навчальним процесом, що містить організацію діяльності студента і контроль за цією діяльністю. Ці процеси безперервно взаємодіють: результат контролю впливає на зміст управлінських дій педагога, тобто передбачає подальшу організацію діяльності в інтересах досягнення цілей, визначених на основі освітніх стандартів.

Будь-яка сучасна педагогічна технологія є синтезом досягнень педагогічної науки і практики, поєднання традиційних елементів минулого досвіду і того, що народжено науково-технічним прогресом, гуманізацією і демократизацією суспільства. Її джерела і складові це: соціальні перетворення і нове педагогічне мислення; педагогічна, психологічна і суспільні науки; передовий педагогічний досвід; вітчизняний і зарубіжний досвід минулого; етнопедагогіка [5].

Серед сучасних педагогічних технологій дослідники виокремлюють активні технології навчання, вважаючи їх одним з ефективних засобів процесу навчання, при врахуванні творчої складової, що забезпечують розвиток і саморозвиток особистості студента на основі виявлення його індивідуальних особливостей і здібностей. Активне навчання являє собою організацію та проведення навчального процесу, спрямованого на всебічну активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів за допомогою комплексного використання як педагогічних, так і організаційно-управлінських засобів [4].

Аналіз наукових робіт сучасних дослідників, що працюють над проблемою впровадження інтерактивних технологій у навчальний процес вищих навчальних закладів (Н. Баліцької, Л. Богданової, Г. Довгань, Т. Коберник, О. Пометун, Л. Піроженко) дає підстави вважати, що розвиток і прогрес сучасної вищої освіти неможливий без використання цих технологій в практиці освітньої установи.

На основі узагальнення досліджень ефективності різних освітніх технологій, визначено ієрархію засвоєння знань, яка має наступні показники: лекція – 5 % засвоєння; читання – 10 % засвоєння; відео -, аудіо-матеріали – 20 % засвоєння; демонстрація – 30 % засвоєння; дискусійні групи – 50 % засвоєння; практика через дію – 75 % засвоєння; навчання інших чи негайне застосування знань – 90 % засвоєння.

Показники доводять, що найвища результативність професійної підготовки досягається за умови використання інтерактивних технологій навчання (дискусійні групи – 50 %, практика через дію – 75 %, навчання інших чи негайне застосування знань – 90 %).

Отже, формуванню спеціальних компетентностей, необхідних для кар'єри майбутнього фахівця, сприяють саме інтерактивні технології навчання.

У вітчизняній і зарубіжній науковій літературі існують різні підходи до трактування поняття "інтерактивні технології". Так, вітчизняні науковці О. Пометун та Л. Піроженко інтерактивні технології розглядають як окрему групу технологій у протиставленні їх активним технологіям за принципом різнобічного спілкування. Білоруські вчені В. Симоненко і Н. Фомін включають інтерактивні технології до активних технологій навчання поряд з технологією проблемно-орієнтованого навчання, технологією співробітництва, ігровою та комп'ютерною технологіями. [4].

• Інтерактивні технології навчання є одним з перспективних шляхів удосконалення професійної підготовки фахівців на засадах принципів проблемності та моделювання професійної діяльності. Вони мають характерні особливості, що відрізняють їх від традиційного навчання, серед яких:

• активні методи навчання примусово, самою технологією навчального процесу активізують мислення студентів;

• інтерактивні технології забезпечують тривалу і стійку активність студентів;

• інтерактивні технології забезпечують самостійне прийняття студентами творчих за змістом, емоційно забарвлених та емоційно виправданих дій та рішень;

• застосування інтерактивних технологій має колективну основу і будується за певним алгоритмом;

• інтерактивні технології навчання є інтенсивними технологіями, що підвищують результативність навчання не за рахунок збільшення обсягу інформації, а завдяки глибині і швидкості її опрацювання [4].

Необхідність використання інтерактивних технологій навчання викликана багатьма факторами, серед яких: розсіяна увага студентів та низький рівень зацікавленості в успішному засвоєнні навчального матеріалу. Це є наслідком традиційного навчання, де не кожен викладач може зосередити та утримати увагу студентів.

Використання інтерактивних технологій навчання дозволяє зменшити цю тенденцію за рахунок вдосконалення навчального процесу.

Наступною істотною перевагою інтерактивних технологій є практичне опрацювання професійних ситуацій. Ділові ігри, кейси дозволяють опрацьовувати реальні управлінські ситуації, що виникають у процесі професійної діяльності керівників освіти. Для спеціальності «Управління навчальним закладом», наприклад, ключовим є отримання професійних знань і навичок з наступних питань управління організацією, маркетингу освітніх послуг, фінансового менеджменту, управління персоналом, управління навчально-виховним процесом, управління якістю освіти, управління соціально-педагогічними проектами, організації додаткових освітніх послуг.

Для підвищення ефективності підготовки менеджерів освіти актуальність переваги практичної та інтерактивної складової навчальних технологій очевидна. Переважна кількість занять, котрі проводяться в інтерактивних формах, визначається головною метою освітньої програми, особливістю контингенту студентів, змістом конкретних дисциплін та навчальним процесом в цілому.

Інтерактивні технології навчання, завдяки організації міждисциплінарних практичних занять дозволяють об'єднати в процесі професійної підготовки майбутніх менеджерів освіти такі суміжні дисципліни як: теорія менеджменту, психологія управління, управління трудовими ресурсами, техніка управлінської діяльності, управління інформаційно-комунікативною діяльністю. Це дозволяє структурувати отримані знання в цілому, формуючи тим самим у студентів професійні компетенції, необхідні для успішного опанування обраної ними професії.

Нині арсенал інтерактивних технологій професійного навчання дуже різноманітний. До найефективніших належать інтерактивні технології, які активно використовуються у системі магістерської підготовки за спеціальністю «Управління навчальним закладом» (за типом) у ПНПУ імені К.Д. Ушинського (м. Одеса). Необхідно зазначити, що освітні стандарти професійної підготовки фахівців спрямовані на використання інтерактивних технологій, адже реалізація компетентнісного підходу передбачає широке використання в навчальному процесі активних та інтерактивних форм практичних занять (комп'ютерних імітацій, ділових ігор, вирішення управлінських ситуацій, психологічні та інші тренінги, case-study) у поєднанні з позааудиторною роботою з метою формування і розвитку професійних навичок майбутніх фахівців.

Активно в практиці магістерської підготовки за спеціальністю «Управління навчальним закладом» використовується технологія case-study, що зумовлено двома тенденціями:

– перша впливає із загальної спрямованості розвитку освіти, її орієнтації не стільки на отримання конкретних знань, скільки на формування професійної компетентності, умінь і навичок розумової діяльності, розвиток здібностей особистості, серед яких особлива увага приділяється здатності до навчання, зміні парадигми мислення, вмінню опрацьовувати значні масиви інформації;

– друга впливає з розвитку вимог до якості фахівця, який, крім задовільнення вимог першої тенденції, повинен володіти також здатністю оптимальної поведінки в різних управлінських ситуаціях.

Для того щоб навчальний процес на основі case-технологій був ефективним, необхідно дотримуватися двох умов: наявність хорошого кейсу і певна методика його використання в навчальному процесі.

Case-studies – навчальні конкретні ситуації розробляються викладачами на основі фактичного матеріалу з метою подальшого опрацювання на навчальних заняттях. Метод case-study – інструмент, що дозволяє застосувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань. Метод сприяє розвитку у студентів самостійного мислення, вміння слухати і враховувати альтернативну точку зору, аргументовано висловлювати власну. За допомогою цього методу студенти мають можливість проявляти і удосконалювати аналітичні та оцінні навички, вчитися працювати в команді, знаходити найбільш раціональне рішення поставленої проблеми.

Як інтерактивна технологія, метод case-study завоював позитивне ставлення з боку студентів, забезпечуючи засвоєння теоретичних положень та оволодіння практичним використанням матеріалу; він впливає на професіоналізацію студентів, сприяє їх дорослішанню, формує інтерес і позитивну мотивацію до навчання.

Водночас метод case-study виступає і як спосіб мислення викладача, його особлива парадигма, що дозволяє по-іншому мислити і діяти, оновлювати свій творчий потенціал [7].

Однак слід зазначити, що феномен сучасної освітньої ситуації полягає у тому, що незважаючи на наявність значної кількості досліджень, котрі доводять вплив соціальних взаємодій на ефективність навчання, інтелектуальний та особистісний розвиток навчаємих, в освітній практиці продовжують домінувати монологічні, пояснювально-ілюстративні методи.

Практика засвідчує, що студенти повинні мати можливість вибору «режиму навчання»: інтерактивне або інтенсивне навчання може не відповідати індивідуальним психологічним особливостям студентів, що мають вкрай виражені характеристики інтроверсії, або мають істотні зміни ціннісно-сміислової сфери. У цьому аспекті пояснювально-ілюстративні та інші загальні дидактичні методи навчання є більш універсальними, хоча очевидно, що і вони мають певні обмеження. Отже, педагогу доцільно поєднувати різні методи і форми організації навчального процесу, щоб досягти найбільшого ефекту від їх використання.

Висновки... У процесі навчання, під час якого формуються знання, вміння, розкриваються здібності, досвід діяльності повинен бути творчим. Ця установка на творчість у навчальній діяльності дозволить виявити потенціал майбутнього фахівця з метою його успішної реалізації. Для вирішення цього завдання використовуються технології активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, котрі ефективно поєднуються з іншими загальними дидактичними методами (пояснювально-ілюстративним, репродуктивним, методом проблемного викладу матеріалу, частково-пошуковим, дослідницьким), доповнюють та урізноманітнюють їх, а також органічно вписуються в педагогічний процес і відповідають умовам педагогічного середовища вищого навчального закладу зі сталими гуманно-демократичними засадами.

Використання інтерактивних технологій у процесі професійної підготовки розвиває у майбутніх фахівців гнучкість мислення, адаптованість до будь-яких ситуацій, ініціативність, самостійність у прийнятті рішень, уміння працювати в колективі, творчий підхід до розв'язання проблем професійної діяльності.

Інтерактивні технології є універсальним педагогічним засобом підготовки майбутніх менеджерів освіти, що застосовуються з метою формування їх професійної компетентності та надання творчого характеру навчально-виховному процесу.

Використана література :

1. Азарова Н.В. Інтерактивні технології навчання майбутніх правників / Н.В. Азарова // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. – Випуск 39. – Частина 2. – Умань : ПП Жовтий О.О., 2011. – С. 7-13.
2. Лепак Л. Активні методи навчання у процесі підготовки сучасного менеджера / Л. Лепак // Ситуаційна методика навчання: український досвід. — К. : Центр інновацій та розвитку, 2001. – С.139-144.
3. Наумов В. Новые игровые технологии в обучении персонала. Электронный ресурс. Режим доступа: <http://www.executive.ru/community/intellectual/692469/>.
4. Пометун О.І, Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання/О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. За ред. О. І. Пометун. – К. : Видавництво А. С. К. , 2004. – 192 с.
5. Постоян Т.Г. Освітні технології : Навчальний посібник / Т.Г. Постоян. – Одеса : вид. Букаєв, 2014. – 204 с.
6. Сизоненко В. Політика і стратегія інноваційного розвитку України: євроінтеграційний аспект / В. Сизоненко // Вища школа. – 2008. – № 6. – С.29-30.
7. Чепель Т.Л. Интерактивные методы обучения в системе современного профессионального педагогического образования /Т.Л. Чепель // Педагогический профессионализм в современном образовании: материалы междунар. науч.-практич. конф., 20-22 февраля 2006 г. / науч. ред. Е.В. Андриенко и др.; Новосиб. гос. пед. ун-т. – Новосибирск : НГПУ, 2006. – Ч.2. – С. 120-127.

Долженков О.А.

ИНТЕРАКТИВНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ ОБУЧЕНИЯ

КАК СРЕДСТВО ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ПОДГОТОВКИ БУДУЩИХ МЕНЕДЖЕРОВ ОБРАЗОВАНИЯ

В статье рассматривается проблема использования интерактивных технологий обучения как средства формирования опыта творческой деятельности во время обучения в высшем профессиональном учебном учреждении. Основное внимание уделено характеристике преимуществ интерактивных технологий как универсального средства формирования профессиональной компетентности будущих специалистов..

Ключевые слова: менеджер образования, профессиональная подготовка, интерактивные технологии обучения.

Dolzhenkov O.

INTERACTIVE LEARNING TECHNOLOGIES

AS TOOLS OF IMPROVING TRAINING EFFECTIVENESS FOR FUTURE EDUCATIONAL MANAGERS

The article focuses on proving the practicability of using interactive technologies in teaching as tools for creative activity for students of high professional schools. Special attention is paid to the methodical aspects of game approach application in the process of training educational managers due to the versatility of this teaching method.

The author points out that practical and interactive components of teaching methods facilitate the increase of the efficiency of future education managers training.

A number of lessons, which are conducted in the interactive form, depends on the main aim of the educational program, on the peculiarities of students group and on the content of certain subjects and the teaching process as a whole.

Moreover, attention is paid to the fact that the interactive technologies, which are used at intersubject tutorials, in the process of professional training of educational managers allow to unite such neighboring disciplines as Theory of Management, Psychology of Management, Staff Management, Management Technique, Informational and Communicative Activity Management. It gives an opportunity to structure the acquired knowledge, so that it forms students' professional skills, which are necessary for the successful gaining of their future profession.

The author also states, that today the variety of interactive teaching methods is rather wide. Interactive teaching methods motivate students to make themselves subjects of their own professional work development. Interactive teaching methods are characterized by the well-defined aim of studying and corresponding training result, which can be substantiated, distinguished and educationally oriented, due to which the training process is activated to the greatest possible extent.

In the process of educational managers professional training interactive game teaching methods are used to help students to understand new concepts, they develop their professional interest and make the training process more creative and interesting.

The author concludes that interactive teaching methods are a versatile teaching tools in the process of future educational managers training. They should be used with the aim of their professional competence formation.

Key words: educational manager, professional training, interactive teaching technologies.

Подано до редакції 15.03.2015.

УДК 378.018.43:004.7

© 2015

Зайцева І.О.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

У статті розглядається проблема формування професійної готовності викладачів вишів до роботи в системі дистанційного навчання. З'ясовано сутність поняття "готовність", уточнено трактування готовності педагогів до реалізації дистанційних технологій. Обґрунтовано показники та рівні сформованості, критеріальні характеристики зазначеної готовності. Досліджено структуру професійної готовності викладачів до застосування дистанційного навчання. Визначено організаційно-педагогічні умови формування готовності викладачів до здійснення дистанційних освітніх технологій у вищій школі. У статті описані результати діагностики рівня готовності педагогів до впровадження дистанційного навчання.

Ключові слова: професійна готовність викладача, дистанційне навчання, формування, педагогічні умови, показники та рівні сформованості, критеріальні характеристики, структура, діагностика.

Постановка проблеми у загальному вигляді... Впровадження інформаційних технологій в усі сфери життєдіяльності вимагає від фахівця інформаційної компетентності, прагнення до постійного професійного зростання, придбання нових знань відповідно до вимог сучасного ринку праці, поєднання професійної діяльності з безперервним навчанням. Розвиток інфраструктури навчальних закладів потребує включення нових підходів, методів і технологій в освітній процес. В умовах інформатизації в навчальних закладах створюються необхідні передумови до виховання у студентів потреби в самостійній пізнавальній діяльності, застосуванні інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітніх цілях. Необхідність застосування сучасних технологій в освіті обумовлена і тим, що в ХХІ ст. людині доводиться працювати над самоосвітою все своє свідоме життя. Безперервна освіта значною мірою пов'язана з дистанційними технологіями навчання, тобто з реалізацією мережових технологій, які, в свою чергу, відкривають великі можливості для ефективного здійснення особистісно-орієнтованої парадигми освіти. Одним з найважливіших принципів впровадження дистанційних технологій в освітній процес вищого навчального закладу є готовність викладачів до організації дистанційного навчання. Готовність педагога до розроблення, апробації та впровадження в навчально-виховний процес педагогічних інновацій постає як необхідний компонент його професійної готовності. Таким чином, дослідження формування готовності викладачів вищої школи до застосування дистанційних освітніх технологій є на сьогоднішній день актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми... Аналіз наукових праць за окресленою проблемою засвідчує, що проблемам формування професійної готовності присвячені роботи багатьох дослідників (Г. Бокарьова, К. Дурай-Новакова, М. Дьяченко, Л. Кандибович та ін.). У ряді досліджень готовність викладача розглядається у зв'язку з поняттями "компетентність" і "професіоналізм" (М. Нікандров, І. Резановіч, Н. Сахарова та ін.). Питання формування готовності на рівні теорії професійної педагогіки аналізуються Н. Глуханюк, що досліджує психологічну готовність до педагогічної діяльності педагогів вишів. Готовність педагога до інноваційної діяльності останніми роками досліджують І. Дичківська, О. Барткові, К. Макагон, В. Сластьонін та ін. Аспекти організації, технологій, методичного та кадрового забезпечення якості дистанційного навчання розглядалися А. Андреєвим, А. Ахьяном, О. Бершадським, В. Демкіним, О. Іванніковим, М. Нежуриною, Є. Полат, В. Тихомировим, А. Хуторським, С. Щенніковим, О. Купенко, В. Кухаренко та ін. Проблему діяльності викладачів дистанційного навчання висвітлювали у своїх роботах О. Гаврилова, Н. Мілорадова, М. Моїсеєва, Л. Бурковська, О. Хаустова, Л. Васильченко, Н. Муліна та ін. Приділяють цій проблемі увагу і зарубіжні дослідники Майкл Г. Мор, Вільям Г. Андерсон, Грегори С. Сейлз та ін.

Ознайомлення з науковими дослідженнями вчених засвідчує, що в працях відображені специфіка викладацької діяльності, окремі вимоги до викладачів дистанційного навчання. Незважаючи на вагомий результати наукових пошуків у цих напрямках, поза увагою дослідників залишаються важливі аспекти проблеми формування готовності викладачів вищої школи до впровадження дистанційних освітніх технологій.

Формулювання цілей статті... З огляду на здійснений аналіз ми ставимо за мету визначити підходи до трактування поняття готовності у психолого-педагогічній літературі, з'ясувати сутність готовності викладача до застосування дистанційного навчання, визначити показники та рівні сформованості, критеріальні характеристики зазначеної готовності та педагогічні умови формування готовності педагога до впровадження інформаційних технологій у вищій школі.